

УДК 373.3/.5.091.33-027.22:796.093(498)

ОЛЕКСАНДРА ЦИБАНЮК, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії та методики фізичного
виховання і спорту, Чернівецький національний
університет імені Юрія Федьковича, Україна
ORCID 0000-0001-5367-5747
o.tsibanyuk@chnu.edu.ua

НАЦІОНАЛЬНА ОЛІМПІАДА ШКІЛЬНОГО СПОРТУ ЯК СПЕЦИФІЧНА ФОРМА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ СУЧАСНОЇ РУМУНІЇ

OLEKSANDRA TSYBANUYK, PhD (pedagogics), Assoc.
Prof., dept. of theory and methodology of Physical
Education and sport, Yuriy Fedkovych Chernsvtsi
National University, Ukraine

NATIONAL OLYMPIAD OF SCHOOL SPORT AS A SPECIFIC FORM OF PHYSICAL EDUCATION OF MODERN ROMANIAN STUDENTS

У статті проаналізовано особливості організації та проведення Національної олімпіади шкільного спорту (O.N.S.S. – Olimpiada nationala a sportului scolar) як специфічної форми фізичного виховання румунських учнів закладів освіти. Автор виокремив Регламент проведення Олімпіади як основний документ, згідно з яким відбувається планування, проведення заходів і контроль за документообігом, нагородженням тощо. Наведені дані календаря змагань у 6 зоні повітів сучасної Румунії, а також дані звітів про результати змагань з визначенням прізвищ учасників змагань та їх вчителів фізичної культури.

Ключові слова: календар, олімпіада, судді, футбол, школа, Румунія, фізичне виховання, форми.

Summary. The article analyzes the features of the organization and holding of the National Olympiad of school sports (O.N.S.S. – Olimpiada nationala a sportului scolar) as a specific form of physical education of Romanian students of educational institutions. The author singled out the Regulations of the Olympiad as the main document, according to which the planning, holding of events and control over the document flow, awarding, etc. take place. The data of the competition

calendar in the 6th zone of the counties of modern Romania are given, as well as the data of the reports on the results of the competitions with the determination of the names of the participants of the competitions and their physical education teachers.

Key words: calendar, olympiad, judges, football, school, Romania, physical education, forms.

Мета: проаналізувати особливості організації та проведення Національної олімпіади шкільного спорту як специфічної форми фізичного виховання учнів сучасної Румунії.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Для освітан і фахівців сфери фізичної культури і спорту стає очевидним, що актуальною нині є потреба глибокого реформування фізкультурної освіти та фізичного виховання підростаючого покоління відповідно до національно-ідейних цінностей та світової динаміки. У цьому сенсі важливим постає питання вивчення теорії і практики фізкультурної освіти у країнах Європейського Союзу, оскільки наукове обґрунтування подібної проблематики диктується сучасними тенденціями оптимізації або навіть реформування освітнього процесу. Фізкультурна освіта та фізичне виховання повинні відбуватися з урахуванням і на основі державних особливостей розвитку

культури і спорту, що є системою орієнтирів і поглядів на роль, організацію і функціонування сфери зазначеної вище галузі на довгостроковий період, зважаючи на розвиток держави та світового досвіду.

Аналіз досліджень і публікацій.

Вивчення досвіду європейських країн у галузі фізичного виховання і спорту представлено низкою праць педагогів, фахівців галузі тощо. Зокрема, проблемам моніторингу фізичного виховання учнів присвячені дослідження Т. Завгородньої, М. Кожокар, І. Стражнікової, (Tsybanyuk O., Galan Y., Zavgorodnia T., Strazhnikova I., Kushnir I., Shestobuz O., Yarmak O., Kozhokar M., 2019); О. Цибанюк та Ю. Мосейчук (Tsybanyuk O., Moseychuk Y., 2019). Аспекти реформування фізичного виховання в постсоціалістичних країнах вивчали Г. Арделян, Г. Богданов, А. Карпов, З. Кузнецов, О. Куц. Проблеми фізичного виховання в Румунії, а саме методика проведення занять у загальноосвітніх школах та ліцеях соціалістичного часу досліджував І. Попеску.

Виклад основного матеріалу дослідження. "Стратегія розвитку доузітської освіти Румунії" Міністерства освіти, досліджень та молоді країни визначаючи фізичне виховання та спорт як діяльність, що представляє національний інтерес для Румунії як

**Структура підпорядкування та компетенції суб'єктів проведення
Національної шкільної спортивної олімпіади**

Посада / управління / заклад	Компетенції
Міністр освіти, науки та молоді	Затверджує наказ про організацію та проведення «Національної шкільної спортивної олімпіади»
Генеральне управління доуніверситетською освітою	Розробляє (до 1 жовтня щороку): наказ про організацію та проведення «Національної шкільної спортивної олімпіади»; Національний календар змагань; Методичні положення щодо визначених у календарі спортивних дисциплін (стаття 4)
Шкільні повітові інспекції (м.Бухарест)	Створюють повітові комісії / Бухарестський муніципалітет шкільного спорту та Комісії зі спортивних дисциплін;
Шкільні інспектори з фізичного виховання та спорту	Організують та проводять змагання в повітах/ муніципалітеті м. Бухарест (стаття 7–8)
Заклади освіти	Створюють шкільну спортивну комісію (стаття 9)
Педагогічні колективи	Здійснюють підготовку учнів і команд до змагань (стаття 11)

засіб формування людської особистості та остаточного формування сучасної системи освіти, що відповідає вимогам сьогодення, регламентувала організацію і проведення щороку Національної олімпіади шкільного спорту (O.N.S.S.) (*Olimpiada nationala a sportului scolar O.N.S.S. Regulamentul de organizare si desfasurare a competitivilor Sportive scolare, 2007*).

Стаття 5 Регламенту організації та проведення спортивних шкільних змагань (додаток до наказу Міністра освіти, досліджень та молоді від 20.12.2007 р.) визначила "Національну шкільну спортивну олімпіаду" програмою Генеральної дирекції управління доуниверситетською освітою, у якій мають право взяти участь усі діти та студенти з доуніверситетських навчальних підрозділів, денної форми навчання, унесені в реєстр школи, яку вони представляють, що фінансується за рахунок коштів, які надходять до Міністерства освіти, досліджень та молоді.

Метою проведення таких змагань стали: гармонійний розвиток особистості; сприяння соціалізації дітей та учнів; збільшення кількості учнів та студентів, що займаються спортом

вищих спортивних досягнень, за рахунок розширення та диверсифікації селекції; виховання принципу чесної гри; формування звички самостійних занять руховою активністю; оптимізація здоров'я учнів; розвиток традиційних румунських видів спорту; упровадження та підтримка нових видів спорту, що мають міжнародне визнання; залучення до організації та розвитку шкільної спортивної діяльності і встановлення партнерських взаємин представників влади, громадських діячів, бізнесменів; сприяння створенню спортивної ідентичності для кожної навчальної одиниці; упорядкування спортивних змагань, організованих на рівні кожного навчального підрозділу.

Згідно з регламентом (стаття 10) щорічно на рівні кожного навчального закладу проводиться спортивний чемпіонат. Відповідно до Національного календаря змагань, дотримання якого є обов'язковим, для деяких спортивних дисциплін "Національної шкільної спортивної олімпіади" заходи організуються окремо для міської та сільської місцевості. Отже, шкільна олімпіада проходить у такі етапи: заклад освіти; місцевий етап; повітовий етап /за районом/

муніципалітет м. Бухарест; національна фаза.

Національний етап, у якому беруть участь мінімум чотири команди, кваліфіковані на попередньому етапі, визначає команду-чемпіона або учня-чемпіона, або, де це можливо, особу або команду – національного чемпіона міської чи сільської школи.

У наступному розділі регламент чітко охарактеризував кожен з етапів олімпіади. Наприклад, етап у закладі освіти є чемпіонатом школи мінімум у двох видах спорту та сприяє створенню спортивних команд, які представлятимуть заклад на наступних етапах. Шкільна спортивна комісія залучає до активної діяльності учнів усіх класів, учителів фізичної культури, вихователів та вчителів, батьків тощо.

У тексті визначені особи, котрі можуть бути членами повітової комісії / Бухарестського муніципалітету шкільного спорту, та їх обов'язки, легітимність засідань та регламент прийняття рішення.

Повітову комісію / Бухарестського муніципалітету шкільного спорту очолюють: президент – інспектор загальної школи / заступник генераль-

**Розклад фінансних змагань 6 зони в залік Національної олімпіади 2019–2020 рр.
(Tabloul etapelor de zona pentru unitățile de învățământ gimnazial, liceal/profesional, primar, 2019–2020)**

Етап/ Зона	Спортивні дисципліни, повіт-організатор, дата						
	Футбол	Гандбол	Баскет	Регбі	Волейбол	Ойна	Пятиборство
	Х/Д	Х/Д	Х/Д	Х/Д	Х/Д	Х/Д	Х/Д
Зона 6	03-05.04.2020 / 10- 12.05.2020	27-29.03. 2020 Sighisoara/ 25-26.04.2020 Brasov	20-22.03.2020 CJ / SB 27-29.03.2020	25.04.2020 BV	20.03.2020 CJ/ 27-29.03.2020 Tg.Mures	2003.2020	4.05.2020 CJ

ного директора; виконавчий президент – шкільний інспектор з фізичного виховання та спорту; три віце-президенти – головний бухгалтер шкільної інспекції та ще дві особи, призначені виконавчим президентом; секретар – штатний викладач. Її обов'язками визначені: забезпечення належної організації (місце змагань, місце проживання та харчування учасників; місцеві транспортні засоби) та проведення спортивних змагань у закладах дошкільної, середньої, доуніверситетської освіти; контроль за створенням Шкільної спортивної асоціації в кожному навчальному закладі; популяризація Олімпіади на місцевому повітовому рівні. Крім того, забезпечує ефективний документообіг; створює комісії зі спортивних дисциплін та призначає їх членів; комісія забезпечує кваліфіковане суддівство; медичну допомогу та заходи безпеки на всіх етапах змагань; упорядковує звітну документацію, контролює та затверджує переможців етапу; організовує церемонію нагородження; рекламує у ЗМІ; залучає спонсорів для організації змагань; передає усі дані до Міністерства освіти, науки та молоді / Генеральної дирекції з управління довузівською освітою.

Комісія зі спортивної дисципліни організовує та проводить змагання лише за тією спортивною дисципліною, для якої вона була створена. Члени комісії не можуть входити до складу комісій з інших видів спорту. Шкільна спортивна комісія кожного окремого закладу освіти складається на власному рівні. Її очолюють: президент, директор або його заступник;

президент-виконавчий директор – викладач фізичного виховання та спорту; головний бухгалтер; секретар - викладач фізичного виховання і спорту, інший вчитель або помічник викладача. До складу комісії також входять 3–7 членів: викладачі, непедагогічний персонал, учні та студенти.

Стаття 24 даного регламенту чітко виокремила умови участі школярів в Олімпіаді, зокрема, з дотриманням урахування віку учасників за обов'язкового представлення оригіналу свідоцтва про народження, заявки на участь з медичним допуском згідно з додатком 1 до цього Положення, представленого в додатку.

Склад шкільних спортивних делегацій (кількість учнів або студентів та кількість посадових осіб) щороку встановлюється Міністерством освіти, науки та молоді. У спортивних змаганнях на рівні закладу освіти учні (команди) беруть участь від імені класу, у якому вони навчаються, а на інших етапах Олімпіади – від імені закладу. Реєстрація участі в кожному етапі, крім шкільного, здійснюється у письмовій формі за сім робочих днів до початку змагань, в іншому випадку право на участь втрачається.

А протягом 10 робочих днів результати змагань надсилаються в Головне управління довузівської освіти.

Зміни у складах команд спортсменів, зареєстрованих для участі, під час змагань неможливі; за порушення цієї вимоги команду виводять із змагань.

Рішення щодо виступу спортсменів і команд, часу реєстрації учас-

ників, її допуску до змагань та інші питання приймаються технічною радою. У ній, за вимогою регламенту, беруть участь усі члени організаційного комітету та офіційні представники делегацій. Рішення технічної наради повинні фіксуватись у протоколі, відмова делегата команди підписати протокол скасовує право участі команди/учня у змаганнях. Особливі ситуації, що виникають під час організації олімпіади, офіційно внесені, повинні бути проаналізовані та вирішені Міністерством освіти, науки та молоді і є остаточним.

Стаття 32 Регламенту визначає порядок участі у змаганнях, правила жеребкування та встановлення часу їх початку. Докладно описаний процес подачі документів для участі, можливості апеляції у випадку непогодження з рішенням суддів. Формування складу арбітрів покладається на організаційний комітет змагань кожного етапу.

Регламентом визначені звання і нагороди, що отримають призери та переможці змагань (три перші місця) Національної шкільної спортивної олімпіади. На місцевому етапі переможцю надається звання Чемпіона закладу, міста, повіту (муніципалітетом Бухареста надається звання чемпіона району / муніципалітету Бухареста), титули національного шкільного чемпіона присвоювались переможцям національних етапів Олімпіади за умови участі не менше чотирьох команд / учнів або студентів. Нагородами згідно з положенням можуть стати дипломи, медалі, кубки та особисті футболки. Крім того, Міністерство освіти, науки та

Таблиця 1.3

Результати Національної олімпіади шкільного спорту серед дівчат (Ботошанський повіт) 2013–2014 н. р.

Вид спорту / стать	Заклад освіти	Місце- вість	Прізвище учнів	Заклад освіти	Місце	Викладач / Дата і місце проведення
BASCHET fete	liceal	urban + rural	Chita I.	Liceul cu Program Sportiv Botosani	II	Chirila Catalin 28.02–02.03.2014 VASLUI
			Ciotir A.			
			Dtnila D.			
			Rotariu I.			
			Simionesei A.			
			Troian P.			
			Mihalache I.			
			Afrasinei A.			
Amihalachioae C.						
HANDBAL fete	liceal	urban + rural	Constantin M.	Liceul cu Program Sportiv Botosani	III	Suruciu Anca 28.02–02.03.2014 NEAMŢ
			Agavriloae I.			
			Guraliuc I.			
			Arcu I.			
			Voiniciuc M.			
			Husoschi A.			
			Labusca P.			
			Vieru A.			
			Matei D.			
			Luca G.			
Bizgan E.						

молоді, місцеві громади, національні федерації спорту та спонсори мають можливість відзначити кращих грошовими преміями або стипендіями. З метою популяризації фізичного виховання і спорту, ознайомлення з регіонами Румунії, патріотичного виховання тощо кожна шкільна інспекція та заклад освіти можуть виготовляти власні грамоти, медалі, значки задля привітання учасників усіх етапів змагань.

Популярність і вагомість успішного виступу на етапах Національної олімпіади доводить той факт, що, зокрема, на підставі щорічних звітів про результативність участі в цих змаганнях створюється рейтинг закладів освіти, від якого залежать фінансування фізкультурно-спортивної та оздоровчої діяльності в позаурочний час, витрати на змагальну діяльність, нове обладнання та інвентар. Так, за систематичні високі досягнення у жіночому баскетболі (національне чемпіонство – 2012, 2017 рр.; призові місця протягом 2013–2016 рр.) ліцей м. Брашов отримав баскетбольний стадіон з трибуною на чотири майданчики

(один для стрітболу), та комплексом для загальної фізичної підготовки: біговою доріжкою, ямами для стрибків; тренажерним залом (*Calendarul ONSS 2016–2017*).

Згідно з охарактеризованим вище положенням про проведення щорічної Національної шкільної спортивної олімпіади Головне управління доуніверситетської освіти Міністерства освіти, науки та молоді затверджує наказ про організацію та проведення "Національної шкільної спортивної олімпіади"; Національний календар змагань та Методичні положення щодо визначених у календарі спортивних дисциплін.

Так, календар змагань у 6 регіональній зоні, що об'єднала повіти Сібіу (Sibiu, у документах скорочується до SB – О.Ц.), Брашов (Brasov, BV), Ковасна (Covasna, CV), Мюреш (Mures, MS), Харгіта (Harghita, HR), Клуж (Cluj, CJ), передбачав проведення футболу, гандболу, баскетболу, волейболу, ойни, регбі, багатоборства (дівчата, хлопці) протягом березня і травня 2020 року. Варто зазначити, що зональний календар складав-

ся окремо для команд шкіл і ліцеїв (*Tabloul etapeilor zonale pentru unitatile de invatamant liceal/profesional, 2020*).

Поіменний список учасників і переможців у кожній спортивній дисципліні Національного календаря змагань формується та надсилається шкільною інспекцією для:

- створення картотеки та відбору юних талановитих спортсменів (для закладів з інтегрованою спортивною освітою та збірних команд);
- урочистого привітання учасників змагань на рівні школи, міста, повіту з метою популяризації здорового способу життя, спорту, принципів "fair play";
- унесення в особову справу особистої подяки учню або студенту та оприлюднення інформації про успіхи в ЗМІ (місцевих, повітових, національних). Приклад такого списку представлений у таблиці 1.3.

Необхідно зазначити, що за даним регламентом організатори всіх рівнів Національної шкільної спортивної олімпіади повинні організувати культурно-мистецькі заходи для всіх учас-

ників. Варіанти форм проведення різноманітні: паради вулицями міста-організатора, спектаклі під відкритим небом, конкурси малюнків, змагання груп підтримки спортивних команд, велопробіги тощо.

Так, фінальні змагання з футболу в м. Тиргу Муреш (27–29.03.2020 р.) супроводжувались дитячим футбольним святом у центральному парку міста, "вільним мікрофоном" на пресконференції організаторів Олімпіади, конкурсом пісні серед місцевих жителів "У пісні відчуваємо спортивну ноту", рекламними акціями відомих брендів спортивного одягу та взуття "Reebok", "Adidas".

З метою пропаганди фізичного виховання і здорового способу життя, популяризації національних видів спорту організаторами пропонуються всі можливі виховні форми задля залучення найбільшої кількості не тільки учасників, а й пасивних та активних глядачів, уболівальників. За даними звіту про проведення Національної олімпіади у 2020 році, учасниками тільки виховних і культурно-мистецьких заходів в м. Сібіу стали більше 2000 учнів закладів освіти, а глядачами – понад 12 000 дітей та дорослих. Необхідно зазначити, що реклама тютюну та алкоголю заборонена не тільки на заходах, а й на прилеглий території парків, стадіонів, майданчиків, де проводяться змагання. Так, під час повітової олімпіади в Ботошанському повіті (м. Ботошани, 23–25 квітня 2008 року) розпорядженням влади всі рекламні майданчики з таким змістом були замінені на плакати, борди та афіші здоров'язбережувальної тематики. Цікаво, що ці роботи взяли участь у міському конкурсі малювання серед школярів і студентів "Ми любимо спорт!", а їх збільшені версії прикрасили місто (*Olimpiada nationala a sportului scolar O.N.S.S.*).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, стратегія розвитку довузівської освіти Румунії Міністерства освіти, досліджень та молоді країни, визначаючи фізич-

не виховання та спорт як діяльність, що представляє національний інтерес як засіб формування людської особистості та остаточного формування сучасної системи освіти, що відповідає вимогам сьогодення, регламентувала організацію і проведення щороку Національної олімпіади шкільного спорту. Захід регламентується положенням/регламентом про Олімпіаду та є популярним на теренах сучасної Румунії.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Цибанюк, О. О. (2020). Інноваційний підхід до програмового забезпечення фізичного виховання учнів початкової школи Румунії (2014–2020 роки). *Освітні обрії*, 1, 36–40.

Цибанюк, О., Мосейчук, Ю. (2020). "Енциклопедія фізичного виховання й спорту в Румунії" ? носій ідей фізичного виховання та спорту. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*, 1(49), 44–49.

Calendarul ONSS 2016–2017. Retrieved from <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/Calendarul%20ONSS%202016-2017.pdf>.

Olimpiada nationala a sportului scolar O.N.S.S. Regulamentul de organizare si desfasurare a competitieiilor Sportive scolare. Anexa la ordinul ministrului educatiei, cercetarii si tineretului Nr. 2880 din 20.12.2007.

Postolache, Nicolae. (2009). Fascinatia oinei jocul romanilor de pretutindenii. Editura Profexim, Bucuresti.

Tabloul etapelelor de zona pentru unitatile de invatamant gimnazial, liceal/profesional, primar 2019–2020. Retrieved from https://edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Minister/2020/inv.preuniversitar/olimpiade%20concursuri/ONSS%202020.pdf

Tsybanyuk, O., Galan, Y., Zavgorodnia, T., Strazhnikova, I., Kushnir, I., Shestobuz, O., Yarmak, O., Kozhokar, M. (2019). Correction of the

psychophysiological state of young men aged 11–12 years by means of hiking tourism. *Journal of Physical Education and Sport*, 19, 2120–2126.

REFERENCES

Tsybanyuk, O. O. (2020). Innovative approach to software for physical education of primary school students in Romania (2014–2020). *Educational horizons*, 1, 36–40 [in Ukrainian].

Tsybanyuk, O., Moseychuk, Y. (2020). "Encyclopedia of Physical Education and Sports in Romania" – the bearer of the ideas of physical education and sports. *Physical education, sports and health culture in modern society*, 1 (49), 44–49 [in Ukrainian].

ONSS Calendar 2016–2017. Retrieved from <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/Calendarul%20ONSS%202016-2017.pdf> [in Romanian].

The O.N.S.S. National School Sports Olympics Regulations for the organization and conduct of school sports competitions. Annex to the order of the Minister of Education, Research and Youth No. 2880 of 20.12.2007.

Postolache, Nicolae. (2009). The fascination of the sheep is the game of Romanians everywhere. Profexim Publishing House, Bucharest [in Romanian].

The picture of the area stages for the gymnasium, high school / vocational education units, mayor 2019–2020. Retrieved from https://edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Minister/2020/inv.preuniversitar/olimpiade%20concursuri/ONSS%202020.pdf [in Romanian].

Tsybanyuk O., Galan Y., Zavgorodnia T., Strazhnikova I., Kushnir I., Shestobuz O., Yarmak O., Kozhokar M. (2019). Correction of the psychophysiological state of young men aged 11–12 years by means of hiking tourism. *Journal of Physical Education and Sport*, 19, 2120–2126.

Стаття надійшла 22.04.2021 р.